

Miután továbbá 100 új dénár ment egy arany forintra, a királyi rendelet értelmében, egy új dénár ezüsttartalma 0.49 gramm vala, egy quaringé pedig 0.049 gramm. De két bártfai adat szerint 1432-hen egy „floreus auri facit 11 florenos (camere)“ és „flor. auri 11 = flor. (camerae) 122“ (121?) tehát már ebben az évben is 1100 quaringot számítottak az arany forintra, a quaring ezüsttartalma tehát valószínűleg csak  $\frac{0.49}{11} = 0.0446$  gramm vala, ami a dr. Kováts kiszámította értékénél, t. i. a 0.458 grammnál is kevesebb ezüstöt ad.

Bártfán azonkívül még bártfai forintra is számítottak, mely  $\frac{1}{2}$  kamara forintra volt egyértékű. Így pl. ugyancsak 1432-ből van egy ilyenféle adatunk: „Item tribus muratoribus per  $4\frac{1}{2}$  florenos civitatis facit florenos camerae flor. 6 den 75.“ t. i.  $3 \times 45$  bártfai forint = 13.5 bártfai forint = 6.75 kam. frt.

Kassán is 2 kassai forintot számítottak egy kamarafarintra, amint ez kitűnik egy másik bártfai adatból (szintén Fejérpatakynál 336. lap) hol  $2\frac{1}{2}$  kassai frt =  $1\frac{1}{4}$  kam. frt 1434-ben.

*Kropf Lajos.*

**Az első lutri Ausztriában.** Lipót király és császár, országaiban, az adók elviselhetetlenségét és türhetetlenségét, a közjó és üdv rovására maga is sajnosan tapasztalta. Elhatározta tehát, hogy atyái gondja tárgyává teszi a közjó megmentését. Ezzel a frázissal teszi közhírré Lipót, hogy a „közjó megmentésének előmozdítására“ akart vállalkozni valami Léwi Dávid nevű trieszti zsidó is, midőn 1703-ban azt az ajánlatot tette, hogy az állam bevételeit egy igen alkalmas s nem terhes módon évi 100,000 frttal növelni volna hajlandó. Lipót és az örökös pénzzavarokkal küzdő bécsi udvari kamara 1703. márcz. 13-án (Bécsi közös pénzügyi ltár, Hoffinanz, 13,937. fasc.) Léwi zsidónak ezen tervéért 40,000 frtot ígértek.

Ez a honmentő eszme pedig nem volt más, — mint lutri, melynek tervét 1704. márczius 15-én részletesen ki is fejtette.

Léwi egy Bécsben felállítandó lutrival óhajtotta a kincstárt nagyobbmértvű haszonhoz juttatni.

Az ő „Lotto, oder Glückshafen in Wien“ című vállalatának tervezetét így képzelte:

1. 100,000 frt haszon jutna ő felségének.
2. 100,000 czédulával felállítja a lottót, amelybe bel- és külföldiek, 3 hónapi időtartam alatt, 2—2 tallért fizetnének be, vagyis minden egyes czéduláért 4—4 frtot adnának. A 3 hó a kihirdetéstől kezdődnék.
3. Az Am Hof nevű nagy téren, meg a Grabenen egy-egy kunyhót állítana föl, ahol egy-egy assistens volna, aki a felektől vásárolt czédulákat aláírná. Ezekon kívül még egy pénztárnokra vagy commissáriusra és írnokralesz szükség. Pénztárnoknak legjobb volna egy ügyes ügynök, ez szedné be minden este a befolyt összegeket.
4. A vállalat 400,000 frtot hozna, ebből 593 nyeremény biztosítatnék, még pedig:

1 = 25,000	frtos
1 = 15,000	„
1 = 12,000	„
2 = 10,000	„
4 = 4,000	„
8 = 2,000	„
8 = 1,500	„
20 = 1,000	„
40 = 500	„
24 = 400	„
20 = 300	„

és 464 = 200 frtos nyeresemény; továbbá, aki az első számot vásárolná, az: 1100 frtot, a ki pedig az utolsót venné meg, az: 500 frtot kapna. Az összes kiadás tehát 266,000 frtra rúgna, ő felsége részére pedig 100,000 frtot fizetne ki a vállalat. A fennmaradt 34,000 frtból Lévi részint a maga kiadásait fedezné, részint pedig a saját hasznára szolgálna.

5. Ha pedig a 100,000 czédula elkelt, ugyanannyit kellene ujjnyomatni és számoztatni. Minden egyes czédulát kis pléhcsövecskébe dugva, a kirendelt biztosok jelenlétében, zárt edénybe helyeznének el, amelynek kulcsát aztán ez a bizottság venné magához. Azután 593 számozott fehér czédulát kellene készíttetni, amelyeknek mindegyikére a reá eső nyeresemény volna följegyezve, ezek a fehér czédulák is hasonló módon elzárva őriztetnének. A nyilvános húzás napját azután az előljáráóság rendelné el. Ezen a meghatározott napon, egy erre kijelölt kis fiu két kezével a két — bizottságilag megnyitott edényből — egy-egy czédulát huzna ki, azt a bizottságnak adná át, amely aztán, az azon levő nyerőszámot és nyereseményösszeget, vagy azt, hogy a czédula bianco, azaz, hogy semmit sem nyert, hangosan kikiáltaná. A húzás műveletét addig folytatnák, amíg csak a lottó ki nem ürülne.

Ő felsége ezt a „Glückshafen“-t csakugyan engedélyezte és ki is hirdettette (U. o. 13,946. fasc.), de további sorsáról nincsenek adataink.

Ezen, az osztrák lottó legrégebb történetére vonatkozó, de hazánkat is közlő érdeklő (mert bizonyosan magyarok is részt vettek ebben az első lutriban) adatok annyival becsesebbek, mert az osztrák lottó történetírójának: dr. Sieghart Rudolfnak a „Wiener Staatswissenschaftliche Studien“ című vállalatban megjelent művében „Geschichte und Statistik des Zahlenlotos in Oesterreich“ (Freiburg i. B. stb. 1898.) mind-ezeket hiába keressük, s azokról semmit sem tud. *Dr. Takáts S.*